

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Vedlegg 3

Prosjektområder, nettforhold og regulatoriske forhold for Utsira Nord

Innhold

1. Generell informasjon	2
2. Prosjektområdene	2
2.1 Vakeeffekter	2
2.2 Forankring av vindturbiner	2
2.3 Værradar	2
2.4 Kapasitet	2
3. Grunnundersøkelser i prosjektområdene	2
4. Fugleundersøkelser i regi av Seapop og Seatrack	3
5. Mareano – kartleggingsprogram for havbunnen	4
6. Konesjonsprosess	4
7. Ulike forhold om nettilknytning	4
8. Skatt	6
9. Utsira kommune	6
10. HMS-regelverk	6
11. Konsortier og konkurranseforhold	7
12. Pant	7
13. Norsk lovvalg	7

1. Generell informasjon

Dette vedlegget gir oppsummerende bakgrunnsinformasjon for prosjektområder i Utsira Nord. Vedlegget omtaler blant annet planlagte og gjennomførte undersøkelser knyttet til prosjektområdet, ulike forhold om nett og regulatoriske forhold.

2. Prosjektområdene

2.1 Vakeeffekter

For å begrense vakeeffekter, har departementet lagt til grunn fem kilometer buffersone mellom prosjektområdene.

2.2 Forankring av vindturbiner

Forankring av vindturbiner til havbunnen i buffersonene mellom prosjektområdene vil være mulig så lenge ankrene ikke er til hinder for skipstrafikk i området. Gjennomsnittsdybden i Utsira Nord er 265 meter. Dypgang varierer mellom skip, men vil i all hovedsak ikke overstige 25 meter. Det legges til grunn at forankringen av flytende turbiner i Utsira Nord vil senkes tilstrekkelig dypt, slik at det ikke er til hinder for skipstrafikk. Endelig forankring vil vurderes i behandlingen av konsesjonssøknad eller detaljplan.

Forankring må skje innenfor koordinatene som avgrenser arealet Utsira Nord.

2.3 Værradar

I forbindelse med høringen av kvalitative kriterier og støtteordning for Utsira Nord kom det innspill fra Meteorologisk institutt, hvor de pekte på at vindturbiner i Utsira Nord kan påvirke radarsignalet til en værradar plassert på Bømlo. Virkninger av vindparkene i Utsira Nord på værradaren må inngå i de prosjektspesifikke konsekvensutredningene og det vil kunne stilles vilkår for konsesjon for å avbøte eventuelle konsekvenser for værradaren.

2.4 Kapasitet

Maksimalt tillatt kapasitet for Utsira Nord er 1 500 MW. Som en del av et større oppdrag om å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs, har Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), sammen med en direktoratsgruppe, fått i oppdrag å vurdere om det er grunnlag for å øke arealutnyttelsen i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord.¹ Dette oppdraget har frist 30. april 2023.

Departementet viser til utlysningens dokumentets punkt 2 III om mulig kapasitetsutvidelse av prosjektområdene. Departementet vil vurdere muligheten for økninger i den totale kapasitetsgrensen for Utsira Nord og prosjektområdene i etterkant av at oppdraget om identifisering av områder er levert til departementet. Vurderingen vil være gjennomført før konkurransen om statsstøtte.

3. Grunnundersøkelser i prosjektområdene

Staten vil gjennomføre grunnundersøkelser for Utsira Nord i løpet av 2023. Det er lite sannsynlig at resultatene fra grunnundersøkelsene vil være ferdigstilt før søknadsfristen, men de vil bli tilgjengeliggjort for søkerne så snart som mulig.

¹ [Oppdrag om identifisering av nye områder for fornybar energiproduksjon og konsekvensutgreiing \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

Informasjon om datatypene som vil bli samlet inn for Utsira Nord fremgår av Tabell 1. Dette er de samme dataene som samles inn for Sørlige Nordsjø II. Informasjon om tilgangen til dataene blir publisert så snart det er klart.

Aktørene som blir tildelt prosjektområdene for Utsira Nord vil bli belastet statens utgifter for grunnundersøkelsene som er knyttet til dette prosjektområdet. Kostnaden for grunnundersøkelsene for Utsira Nord er estimert til 38,7 mill. kroner. Aktørene som tildeles areal vil hver dekke en tredjedel av disse kostnadene.

Tabell 1: Beskrivelse av datatyper som vil bli samlet inn for Utsira Nord

Undersøkelse	Beskrivelse
2D Ultra-High-Resolution (UHR) multi-kanal seismikk	2D seismisk data med høy oppløsning for kartlegging ned til 100-200 meter under havbunnen. Kartlegge kanaler med fare for ustabil grunn for fundamenter, fare for grunne gassforekomster, steinblokker (boulders) som kan skaper problemer for fundamenteringen. I 2022 ble det benyttet Sparker kilde med mottaker-kabellengde på 160 m. For 2023 vil mini luftkanon også bli vurdert som mulig kilde.
Bunnpenerende ekkolodd	Sub-Bottom Profiler (SBP) data som gir svært høyoppløselig seismikk ned til 10-20 meter under havbunnen. Vil se hvor det er endringer i lagdelingen helt øverst i undergrunnen, identifisering av steinblokker.
Multiståle ekkolodd (batymetri)	Multibeam Echosounder (MBES) - batymetri data kartlegger havbunnen med en grid-oppløsning på 1 meter.
Back-scatter data	Back-scatter (refleksjonsverdier) samles inn for klassifisering av havbunnen for å se hvor det er endringer. Bidrar til å optimalisere batymetri dataene.
MBES vannkolonne data	MBES vannkolonne data, vil bl.a. kunne kartlegge gassbobler i vannsøylen som vil indikere gasslekkasjer fra havbunnen.
Magnetometer data	Dataene brukes til å identifisere bunnfarer som vrak, eksisterende rørledning, kabler, UXO og andre metallgjenstander på eller like under havbunn.
Side-søkende Sonar (SSS) data	En sidesøkende sonar sender ut høyfrekvente lydimpulser der dataene skal benyttes til å identifisere bunnfarer som olje- og gassrelatert infrastruktur (brønner, rørledninger etc.) vrak, kabler (kraft og kommunikasjon), udetonerte eksplosiver (UXO) og steinblokker.

Kilde: Oljedirektoratet

4. Fugleundersøkelser i regi av Seapop og Seatrack

I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen økt bevilgningen til sjøfuglprogrammet SEAPOP og Seatrack med 10 mill. kroner, slik at departementets totale bevilgning for 2023 er 13 mill. kroner. Formålet er at programmet skal gi bedre kunnskap om utbredelse, tilstand og utvikling av norske sjøfuglbestander i lys av menneskelig aktivitet i havområdene og kystsonen.

I 2023 skal det gjennomføres studier for å kartlegge sjøfuglenes områdebruk til forskjellige tider av året. I sommerhalvåret skjer dette ved at hekkende fugler utstyres med en GPS-sporingsenhet som sender data til en basestasjon. Områdebruk gjennom vinterhalvåret spores

ved såkalte lysloggere (GLS) som festes til foten på hekkende fugler, og plukkes av året etter. I 2023 vil man også starte kartlegging av hekkebestander av fugl langs fastlandskysten i Sør-Norge og det planlegges oppstart av kartlegging i åpent hav. Dagens overvåking vil styrkes og utvides slik at eventuelle langsiktige effekter på bestandene kan kvantifiseres. Områdene i sørlige deler av Nordsjøen er viktige overvintringsområder for alkefugl. Studier for å kartlegge herkomst for alkekonge ved hjelp av DNA vil igangsettes, og viktigheten av Nordsjøen og Skagerrak som beiteområde for overvintrende alkefugl vil kvantifiseres.

Data fra undersøkelsene vil bli gjort tilgjengelig på nettsiden til Seapop og Seatrack (seapop.no).

5. Mareano – kartleggingsprogram for havbunnen

Gjennom kartleggingsprogrammet Mareano blir data om dybde, bunnforhold, biologisk mangfold, naturtyper og forurensning i sedimentene i norske kyst- og havområder samlet inn, tilrettelagt og gjort tilgjengelige for allmennheten. Kartverket og Mareano planlegger innsamling av geologiske-, biologiske- og kjemidata i Utsira Nord i 2023/2024.

6. Konesjonsprosess

Konesjonsprosessen fremgår av havenergilova og energiloven med forskrifter. Departementet vil se nærmere på muligheten til å korte ned eller forenkle konesjonsprosessen for vindkraft til havs, og vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt. Som en del av dette arbeidet vil departementet vurdere om detaljplan kan sendes inn og godkjennes samtidig med behandlingen av konesjon.

7. Ulike forhold om nettilknytning

Kraftproduksjonen fra Utsira Nord skal tilknyttes land. Utsira Nord ligger omtrent 40 kilometer fra fastlandet, og tilknytningen vil derfor skje via en vekselstrømforbindelse (AC). Det er flere mulige nettløsninger. Frem mot søknadsfrist for den kvalitative konkurransen vil departementet offentliggjøre mer prosjektrelevant informasjon. Arbeidsgruppen «Infrastruktur og utvikling av nett til havs» under *Samarbeidsforum for havvind* vil avholde et åpent informasjonsmøte 10. mai 2023. Statnett vil i tillegg publisere relevant informasjon på sine nettsider.

Statnett har ansvar for å anwise tilknytningspunkt ved nettilknytning til fastlandet. Departementet viser til brev fra Statnett av 1. desember 2022, hvor Statnett klargjør sin anbefaling til tilknytningspunkt for Utsira Nord.² Statnetts primære anbefaling er en samordnet nettløsning som tilknyttes i ny Karmøy stasjon. Karmøy stasjon ble konesjonssøkt i september 2022 og er til behandling hos NVE. Statnett peker på at Karmøy stasjon er punktet i transmisjonsnettet som er nærmest Utsira Nord, men at det også er flere andre transmisjonsnettstasjoner i området som kan være aktuelle for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Ved en distribuert nettløsning peker Statnett på at det kan være en fordel å velge ulike tilknytningspunkter, og at nye Gismarvik stasjon³ eller Spanne stasjon kan være aktuelle. Statnett peker på at hvilket punkt som anbefales vil avhenge av om det etableres en

² [2022-11-tilknytningspunkter-pa-land-for-sorlige-nordsjo-ii--og-utsira-nord.pdf \(statnett.no\)](#)

³ Ny Gismarvik stasjon er konesjonssøkt ifm. ny ledning Blåfalli-Gismarvik. NVE sendte 8. februar 2023 innstilling til departementet om tilrådning om konesjon. Konesjonssøknaden er til behandling hos departementet.

felles ilandføringsløsning (*samordnet løsning*) eller om hver aktør etablerer sin egen ilandføringsløsning (*distribuert løsning*).

Departementet mener det er flere hensyn som tilsier at det kan være rasjonelt med en samordnet løsning, og at dette bør utredes nærmere. I en normal tilknytningsprosess vil en aktør ta kontakt med nettselskapet om tilknytning. I dette tilfellet vil det ta noe tid før det er klart hvem som vil få tildelt prosjektområder. For å holde fremdriften, vil departementet derfor be Statnett om å starte tilknytningsprosessen gjennom å utrede fordeler og ulemper av aktuelle ilandføringsløsninger. Detaljer og føringer for utredningen vil avklares mellom Statnett og departementet. Nærmere informasjon om dette vil bli lagt ut på regjeringen.no.

Departementet legger til grunn at havvindaktørene skal planlegge, bygge, eie og drifte radialer fra produksjonsanlegget og til land, enten via en distribuert løsning eller til en samordnet løsning. Aktørene vil derfor som del av den kvalitative konkurransen vurderes på om de har tilstrekkelig kompetanse og erfaring til å planlegge, bygge og drifte nettanlegg. Departementet understreker at aktører som ønsker å delta i konkurransen ikke kan påregne at alle forhold knyttet til nettløsningen vil være kjent ved søknadsfristen.

For nettløsninger innenfor grunnlinjen gjelder energilovens regler om tilknytningsplikt og anleggsbidrag. Det vises her særlig til energiloven § 3-4 a og forskrift om kontroll av nettvirksomhet kapittel 16.

For nettløsninger utenfor grunnlinjen vil det være behov for regelendringer som gir hjemmel til å pålegge netteier krav om tredjepartsadgang. Departementet legger likevel ikke opp til at netteier utenfor grunnlinjen skal pålegges en plikt til å gjennomføre investeringer (investeringsplikt) dersom en tredjepart ønsker å tilknytte seg nettanlegget. Slik er det mulig for havvindaktørene å legge til rette for at forbruk og/eller produksjon kan tilknytte seg deres nett, men det vil ikke være et krav der dette krever tilpasninger av nettanlegget. Departementets utgangspunkt er at det bør være opp til aktørene selv å vurdere om det er rasjonelt å tilrettelegge for tredjeparter.

Aktørene må ta utgangspunkt i at de skal dekke alle relevante nettkostnader for energianlegget. Tiltakshaver må påregne å betale anleggsbidrag i tråd med gjeldende regelverk for nettanlegg på land, jf. kontrollforskriften kapittel 16.

Departementet vil be Statnett om å utarbeide et anslag på hvilke tiltak i nettet som vil være nødvendige, og tilhørende anleggsbidrag forbundet med utbygging og oppgraderinger av nettet på land. Det må legges til grunn at anslaget er forbundet med usikkerhet.

Statnett har hjemmel etter forskrift om systemansvar til å fatte vedtak i tilknytningspunkt innenfor grunnlinjen. Departementet vil sørge for nødvendige regelverksendringer slik at Statnett også får hjemmel til å sette vilkår om fastsettelse og oppfølging av funksjonalitet til produksjonsanlegg utenfor grunnlinjen.

Departementet vil utrede behovet for krav til sikkerhet og beredskap for produksjonsanlegg for fornybar energi til havs. Dette vil f.eks. kunne være krav til reparasjonsberedskap, krav om døgnkontinuerlig bemannet driftssentral og krav til redundans i kommunikasjonsutstyr ved styring av anleggene. Departementet vil som utgangspunkt legge til grunn at samme krav til sikkerhet og beredskap som anlegg med tilsvarende installert effekt på land.

8. Skatt

Etter de alminnelige reglene i skatteloven vil inntekter fra vindkraft og andre fornybare energiresurser være skattepliktige for selskaper skattemessig hjemmehørende i Norge. For personer og selskaper skattemessig hjemmehørende i utlandet, foreligger det ikke en slik beskatningsrett når virksomheten foregår utenfor norsk territorialgrense til havs (utenfor riket). Den 21. februar 2022 sendte Finansdepartementet på høring et forslag om å innføre skatteplikt for utenlandske personer og selskap som deltar i mineralvirksomhet, utnytter fornybare energiresurser eller utøver karbonhåndtering på norsk kontinentalsokkel. Beskatningshjemmelen er foreslått innført som en begrenset skatteplikt i skatteloven § 2-3 første ledd. Forslaget vil sikre likebehandling av norske og utenlandske aktører, bidra til å skape et harmonisert regelverk og legge til rette for at felleskapet får sin andel av verdiskapningen, uavhengig av aktørens skattemessige bosted. På bakgrunn av høringsinnspillene er det behov for en nærmere utredning av visse spørsmål, herunder forslaget forhold til tilgrensende regelverk i øvrig skattelovgivning⁴. Finansdepartementet legger derfor opp til at forslaget fremmes for Stortinget i løpet av 2023, med ikrafttredelse fra inntektsåret 2024.

Grunnrenteskatt for stedbundne virksomheter med ekstraordinær avkastning (grunnrente) er en viktig del av et vekstfremmende skattesystem. Med dagens utsikter for kostnader og kraftpriser for havvind er det ikke forventet grunnrente over tid, og det er derfor ikke aktuelt for denne regjeringen å innføre grunnrenteskatt.

9. Utsira kommune

En del av prosjektområdet for Utsira Nord er innenfor grensene av Utsira kommune. Departementet mener det er riktig at utbyggingen av Utsira Nord kommer Utsirasamfunnet til gode, og vil vurdere nærmere hvordan dette kan sikres.

10. HMS-regelverk

Petroleumstilsynet ble delegert ansvar for regulering av og tilsyn med sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs ved delegasjon 17. august 2020. Arbeidet med å etablere en forskrift som dekker behovet for regulering av virksomheten er i gang, og utføres i nær dialog med partene som er representert i Regelverksforum, samt andre bransjeorganisasjoner og norske og utenlandske myndigheter med tilsvarende eller tilstøtende ansvar.

Til grunn for forskriftsarbeidet ligger at regelverket skal være risikobasert og systemorientert, og tydeliggjøre aktørenes ansvar for systematisk oppfølging av risiko. Krav skal fortrinnsvis være målrettede og funksjonelle, med tilhørende veiledning. Petroleumstilsynet opplyser at de vil legge til grunn et prinsipp om bruk av anerkjente normer med henvisninger til internasjonale standarder der disse finnes. Der det finnes relevant, eksisterende regelverk, legges dette til grunn så langt det er mulig og hensiktsmessig. Det forutsettes at arbeidsmiljøloven vil gjøres gjeldende for virksomhet som omfattes av havenergilova, med nødvendige unntak og tilpasninger. Det planlegges for høring av forskriftsutkastet sommeren 2023, med ikrafttredelse 1. januar 2024.

⁴ Jf. Prop. 1 LS (2022-2023)

11. Konsortier og konkurranseforhold

Det er søkers eget ansvar å påse at samarbeid med konkurrenter og potensielle konkurrenter skjer i overensstemmelse med konkurransereglene.

12. Pant

Departementet arbeider med å sikre rettslig grunnlag for pantsettelse av innretninger og konsesjon etter havenergilova.

13. Norsk lovvalg

Departementet vil vurdere å stille vilkår for konsesjon etter havenergilova om at virksomhet som drives på bakgrunn av konsesjonene skal reguleres av norsk rett og utformes i tråd med norsk kontraktstradisjon.